dr hab. Janusz Filipkowski
Instytut Nauk Politycznych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie

Olsztyn, 18 października 2020 r.

Opinia na temat rozprawy doktorskiej
mgr Krystyny Joanny Świdzińskiej
pt. Rola odnawialnych źródeł energii w polityce bezpieczeństwa energetycznego Hiszpanii

Magister Krystyna Joanna Świdzińska jest absolwentką studiów politologicznych w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Studia licencjackie odbyła w latach 2004-2007 na kierunku stosunki międzynarodowe, specjalność: polityka europejska. Na studiach tych napisała pracę dyplomową pod kierunkiem prof. dr. hab. H. Strońskiego *Infrastruktura kontroli ruchu granicznego na granicy między Polską a Ukrainą*. Studia magisterskie odbyła w latach 2007-2009 na kierunku politologia, specjalność: międzynarodowe stosunki polityczne i gospodarcze. Studia te ukończyła obroną pracy magisterskiej napisanej pod kierunkiem prof. O. Wasiuty *Rola Straży Granicznej na polsko-ukraińskiej granicy państwowej*. Swoje szerokie zainteresowania rozwijała podejmując kolejne studia: na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna ukończone obroną pracy magisterskiej napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. A. Staniszewskiego na temat *Publicystyka prasowa poświęcona polskim górom. Ludzie i zdarzenia*, oraz na kierunku nauki o rodzinie, specjalność: wiedza o społeczeństwie, ukończone obroną pracy napisanej pod kierunkiem dr D. Kamilewicz-Rucińskiej na temat *Dramat rodziny w obliczu wypadków w górach na przykładzie turystyki tatrzańskiej*. W roku 2013 mgr Krystyna Świdzińska rozpoczęła studia doktoranckie w zakresie nauk politycznych w Instytucie Nauk Politycznych UWM w Olsztynie.

W czasie studiów odbyła praktyki dydaktyczne prowadząc zajęcia z zakresu przedmiotów: geografia, polityka bezpieczeństwa, administracja, współczesne systemy polityczne, systemy bezpieczeństwa narodowego, geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa Polski i prawa człowieka. W czasie praktyk dała się poznać jako osoba kreatywna i sumienna.

Od 2014 roku mgr Krystyna Świdzińska aktywnie uczestniczyła w życiu naukowym. Może się wykazać aktywnym udziałem w 43 konferencjach naukowych. Jest autorką 39 artykułów naukowych, z czego 4 opublikowane zostały w czasopismach punktowanych, 29

w monografiach. Poza artykułami napisanymi samodzielnie jest współautorem 7 artykułów. 6 kolejnych artykułów przyjętych zostało do druku i oczekuje na publikację.

Poza dużą liczbą publikacji magister Krystyna Świdzińska może się również wykazać pokaźnym dorobkiem organizacyjnym. Była członkiem komitetów organizacyjnych dwóch konferencji: Pierwszego Polsko-Ukraińskiego Forum Naukowego: Współczesna Ukraina – konflikt, transformacja, integracja (2015) i Konferencji naukowej: Bezpieczeństwo XXI wieku – wymiar praktyczny i teoretyczny (2016). Była też redaktorem pracy *Polityczne i społeczno-kulturalne determinanty bezpieczeństwa. Ujęcie interdyscyplinarne* (Olsztyn, 2015).

Rozprawa doktorska przygotowana przez magister Krystynę Świdzińską nosi tytuł *Rola odnawialnych źródeł energii w polityce bezpieczeństwa energetycznego Hiszpanii*. Problem pracy należy więc do najbardziej palących problemów współczesności. Jest to problem, z którym borykać się muszą zarówno społeczności międzynarodowe, jak i rządy poszczególnych państw. Jednym ze sposobów radzenia sobie z tym problemem jest sięganie do odnawialnych źródeł energii. Państwem, które w dziedzinie tej może poszczycić się już dość znaczącym dorobkiem jest Hiszpania, gdzie wspieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii stanowi jeden z priorytetów prowadzonej w tym państwie polityki. Przedkładana do oceny rozprawa ma być próbą analizy działań podejmowanych w tej dziedzinie przez władze Hiszpanii oraz tworzonych przez nie instytucji. Jej celem jest ocena efektywności tych działań oraz ich znaczenia dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Hiszpanii. Kontekstem prowadzonych badań ma być analiza uwarunkowań środowiskowych, społecznych, gospodarczych i politycznych Hiszpanii. Przygotowana rozprawa jest próbą całościowego spojrzenia na działania podejmowane przez władze Hiszpanii, mające na celu próbę budowania bezpieczeństwa energetycznego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Główną osią prowadzonych w rozprawie rozważań jest analiza aktów stanowionego prawa oraz instytucji mających na celu zapewnienie Hiszpanii dostępu do energii w obliczu wyczerpywania się tradycyjnych źródeł energii przy jednoczesnym rosnącym zapotrzebowaniu na energię.

Praca składa się z czterech rozdziałów, z których dwa mają charakter ogólny, wprowadzający w problematykę bezpieczeństwa energetycznego i odnawialnych źródeł energii, pozostałe dwa natomiast bezpośrednio dotyczą już właściwego tematu przedkładanej rozprawy.

Rozdział pierwszy, najbardziej ogólny, ukazuje rolę energii w funkcjonowaniu współczesnego państwa. W rozdziale tym autorka ukazuje sposoby wykorzystywania energii,

bez której w zasadzie współcześnie nie byłoby możliwe funkcjonowanie ani poszczególnych jednostek, ani szerszych społeczności, w tym społeczności zorganizowanej w ramach państwa. Znaczenie energii dla funkcjonowania współczesnego człowieka sprawia, że zapewnienie niezakłóconego dostępu do jej zasobów staje się jednym z głównych zadań współczesnego państwa. W rozdziale tym autorka zwraca uwagę jednocześnie na kolejny problem związany z rosnącym zapotrzebowaniem na energię jakim jest degradacja zasobów środowiska naturalnego. Jak przekonująco pokazuje sięgnięcie po odnawialne źródła energii może być sposobem na pogodzenie obu celów stojących przed władzami współczesnych państw, jakimi są zapewnienie im dostępu do energii (bezpieczeństwa energetycznego) i ochrona zasobów naturalnego środowiska.

Rozdział drugi autorka poświęciła odnawialnym źródłom energii, jej rodzajom, sposobom pozyskiwania. Zwraca uwagę na korzyści płynące z korzystania z odnawialnych źródeł energii, ale również, co szczególniej cenne, na pewne wady i ograniczenia związane z sięganiem po te źrodła. Rozdział kończy ogólne omówienie roli odnawialnych źródeł energii w polityce energetycznej współczesnych państw.

Rozdział trzeci dotyczy już bezpośrednio tematu przedkładanej rozprawy i podejmuje problem bezpieczeństwa energetycznego Hiszpanii. Autorka omawia w kolejnych punktach znaczenie uwarunkowań środowiskowo-gospodarczych, takich jak znaczenie klimatu, środowiska geograficznego czy struktury gospodarki jako jednego z głównych konsumentów energii, ale i potencjalnego producenta i dostawcy. Kolejny punkt dotyczy uwarunkowań społeczno-politycznych, gdzie autorka z jednej strony wskazuje na wpływ struktury demograficznej ludności na poziom zapotrzebowania na energię i poziom jej konsumpcji, z drugiej zaś omawia pokrótce struktury władzy w Hiszpanii, od których zależą procesy decyzyjne odnoszące się do budowy bezpieczeństwa energetycznego i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. Rozdział ten kończy analiza perspektyw związanych z zapotrzebowaniem na energię i działań podejmowanych przez władze Hiszpanii mających na celu najszerzej pojęte bezpieczeństwo energetyczne.

Rozdział czwarty odnosi się już bezpośrednio do odnawialnych źródeł energii, jako istotnego komponentu hiszpańskich władz w zakresie bezpieczeństwa energetycznego. Autorka dokonuje tutaj przeglądu aktów stanowionego prawa odnoszących się do odnawialnych źródeł energii oraz instytucji, których zadaniem jest troska o rozwój tego sektora hiszpańskiej energetyki. Wskazuje na rezultaty działań, próbuje wskazać na przyczyny osiąganych sukcesów w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ale i

niepowodzeń. Szczegółowo omówione tutaj zostały działania odnoszące się do wykorzystania energii słonecznej, energii wiatru, wody i innych źródeł (np. energii geotermalnej, biogazu).

Autorka wykorzystuje materiał źródłowy: sięga po akty prawne, programy, plany, ekspertyzy i raporty, wykorzystuje literaturę. Przygląda się tworzonym urzędom i instytucjom. Dokonuje analizy efektywności podejmowanych działań. Mimo obfitości publikacji na temat odnawialnych źródeł energii jest to problematyka wciąż wywołująca szereg sporów i kontrowersji. Wciąż bowiem mamy zarówno wielu zwolenników sięgania po te źródła, jak i ich przeciwników. Wciąż brakuje opracowań, które byłyby w stanie oprzeć się dominującym trendom i w sposób obiektywny, całościowy podjąć problem sensowności sięgania po odnawialne źródła energii. Przedkładana rozprawa jest takim głosem i w tym dostrzec można element jej oryginalności, próbę nowatorskiego spojrzenia na podjętą problematykę. Praca oparta jest głównie o metodę analizy instytucjonalno-prawnej oraz o metodę historyczną.

Struktura pracy jest przejrzysta, logiczna, zawartość poszczególnych rozdziałów i paragrafów jest adekwatna do ich tytułów. Układ pracy jest proporcjonalny, harmonijny. Rozprawa poprzedzona została wstępem, w którym autorka omawia założenia i cele rozprawy, prezentuje istniejącą literaturę. W zakończeniu podsumowuje rezultaty przeprowadzonych badań. Rozprawa opatrzona została właściwie opisanymi przypisami, zawiera bogatą bibliografię. Język rozprawy jest poprawny, czytelny i zrozumiały.

W konkluzji można stwierdzić, że rozprawa nadaje się do wdrożenia procedury obrony.